

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL I. C. IR AB SEB BANKO GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. sausio 25 d. Nr. 242-29
Vilnius

Lietuvos bankas gavo I. C. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir AB SEB banko (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2016 m. birželio 7 d. pareiškėja pateikė bankui paraišką kreditui gauti. 2016 m. liepos 11 d. tarp pareiškėjos ir banko buvo pasirašytas Susitarimas dėl 2005 m. liepos 19 d. kredito sutarties Nr. *duomenys neskelbtini* – 11 sąlygų pakeitimo Nr. 2 (toliau – Susitarimas), kuriuo bankas pareiškėjos prašymu papildomai suteikė 3 500 Eur kreditą, skirtą būstui remontuoti, ir 3 500 Eur kreditą, skirtą baldams ir buities technikai pirkti. Susitarimo 4 punkte buvo nurodyta, kad kredito gavėjas įsipareigoja sumokėti bankui vienkartinį 144,81 Eur mokestį už sutarties sąlygų pakeitimą. 2016 m. liepos 12 d. bankas iš pareiškėjos vardu banke atidarytos banko sąskaitos nurašė 144,81 Eur mokestį už kredito sutarties sąlygų pakeitimą. 2016 m. rugpjūčio 18 d. pareiškėja pateikė bankui prašymą, nurodydama, kad atsisako Susitarimo, ir prašė grąžinti 144,81 Eur mokestį, banko nurašytą už sutarties sąlygų pakeitimą. Kreipimesi pareiškėja nurodė, kad 2005 m. liepos 19 d. kredito sutarties Nr. *duomenys neskelbtini* sąlygos nebuvo pakeistos, t. y. jai nebuvo išmokėtas kreditas, todėl ir pagrindo nuskaičiuoti 144,81 Eur mokestį už sutarties sąlygų keitimą nebuvo.

Bankas pateiktame atsakyme pareiškėjai paaiškino, kad ji su banku pasirašė Susitarimą ir savo parašu patvirtino, kad sutinka, jog 144,81 Eur mokestis būtų nurašytas iš jos banko sąskaitos.

Pareiškėja nesutiko su banko atsakymu, todėl kreipėsi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėja nurodė, kad prieš pasirašant Susitarimą jai banko darbuotoja paaiškino, kad kredito sutarties keitimo mokestis bus nuskaičiuotas po to, kai pas notarą bus pasirašyti sutarties pakeitimo lakštai. Pareiškėja paaiškino, kad dėl pasikeitusių aplinkybių nesikreipė į notarą dėl kredito įregistravimo ir paskola nebuvo padidinta, todėl bankas nepagrįstai nurašė sutarties pakeitimo mokestį.

Bankas atsiliepime Lietuvos bankui nurodė, kad pareiškėja ir bankas, pasirašydami Susitarimą, susitarė dėl kredito sutarties sąlygų keitimo mokesčio sumokėjimo už pareiškėjos pateiktos paraiškos išnagrinėjimą, dokumentų parengimą ir administravimą. Pagal Susitarimo sąlygų 4 punktą, bankas iš pareiškėjos banko sąskaitos nurašė 144,81 Eur sutarties keitimo mokestį. Bankas papildomai pažymėjo, kad šis mokestis yra vienkartinis ir taikomas už banko atliktą darbą (pareiškėjos pateiktų duomenų analizę, sprendimo priėmimą, dokumentų rengimą, pasirašyto susitarimo administravimą) ir taikomas nepaisant to, ar klientas vėliau pasinaudoja banko suteiktu kreditu. Atsižvelgdamas į tai, bankas prašė pareiškėjos reikalavimą atmesti.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kyla dėl sutarties įsigaliojimo momento aiškinimo.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 6.154 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad sutartis yra dviejų ar daugiau asmenų susitarimas sukurti, pakeisti ar nutraukti civilinius teisinius santykius, kai vienas ar keli asmenys įsipareigoja kitam asmeniui ar asmenims atlikti tam tikrus veiksmus (ar susilaikyti nuo kitų veiksmų atlikimo), o šie įgyja reikalavimo teisę. Pagal Civilinio kodekso 6.159 straipsnį, sutarties elementai, kurių pakanka sutarties galiojimui, yra veiksnų šalių susitarimas, o įstatymų nustatytais atvejais – ir sutarties forma. Civilinio kodekso 6.881 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kreditavimo sutartimi bankas arba kita kredito įstaiga (kreditorius) įsipareigoja suteikti kredito gavėjui sutartyje nustatyto dydžio ir nustatytomis sąlygomis pinigines lėšas (kreditą), o kredito gavėjas įsipareigoja gautą sumą gražinti kreditoriui ir mokėti palūkanas. Atkreiptinas dėmesys, kad kreditavimo sutartis yra konsensualinė ir ji laikoma sudaryta, kai šalys susitaria dėl esminių sutarties sąlygų, o ši susitarimą išreiškia privaloma rašytinė kreditavimo sutarties forma (Civilinio kodekso 6.881 straipsnio 2 dalis); sutarties sudarymo momentas nėra siejamas su jos dalyko perdavimo momentu.

Pareiškėja savo reikalavimą bankui gražinti 144,81 Eur mokestį už kredito sutarties sąlygų pakeitimą grindžia tuo, kad ji atsisakė Susitarimo, kreditas jai nebuvo išmokėtas, todėl kredito sutarties sąlygos nebuvo pakeistos. Atsižvelgiant į tai, pareiškėjos teigimu, bankas neturėjo teisinio pagrindo nuskaičiuoti 144,81 Eur sutarties sąlygų pakeitimo mokesčio. Vertinant šiuos pareiškėjos argumentus kreditavimo sutartinių santykių ir šalių sudaryto susitarimo kontekste svarbu išanalizuoti sutarties sąlygas. Ginčo šalys sudarė susitarimą dėl kredito sutarties sąlygų pakeitimo, kuriuo kredito davėjas (bankas) įsipareigojo iki 2016 m. spalio 11 d išmokėti papildomą kreditą kredito gavėjui (pareiškėjai) būstui remontuoti ir kreditą baldams ir buities technikai pirkti. kredito gavėjui (pareiškėjai) įvykdžius Susitarimo 8.3.1.1 papunktyje (kredito gavėjas sudaro ir hipotekos registre įregistruoja atitinkamus pakeitimus hipotekos arba įkeitimo lakštuose arba sutartyse, kuriais įkeistas turtas, nurodytas Specialiosios dalies 7.1 papunktyje, ir pateikia Bankui tai liudijančius dokumentus), 8.3.1.2 papunktyje (įvykdo kitas Sutartyje numatytas kredito išmokėjimo sąlygas) ir 8.3.1.3 papunktyje (pateikia Bankui dokumentus, liudijančius, kad įvykdytos 8.3.1.1 ir 8.3.1.2 papunkčiuose nustatytos sąlygos) nustatytas sąlygas. Taigi viena sutarties šalis įsipareigojo išmokėti kreditą tik kitai sutarties šaliai įvykdžius Susitarime nustatytas kredito išmokėjimo sąlygas. Pagal Lietuvos bankui pateiktą informaciją, pareiškėja neįvykdė Susitarimo sąlygų (neįregistravo hipotekos registre pakeitimų ir jų nepateikė bankui) ir atsisakė kredito, dėl to bankas neturėjo pagrindo pareiškėjai išmokėti kredito. Vertinant faktą, kad kreditas pareiškėjai nebuvo išmokėtas, kaip įrodantį, kad ir kredito sutarties sąlygos nebuvo pakeistos, svarbu tai, kad, kaip jau buvo minėta, kredito sutartis yra konsensualinė sutartis, todėl jos sudarymo ir įvykdymo (dalyko perdavimo) momentas gali nesutapti. Taigi nagrinėjamu atveju faktas, kad bankas neperdavė pareiškėjai sutarties dalyko (neiškėto kredito) negali būti vertinamas kaip paneigiantis šalių susitarimo pakeisti kredito sutarties sąlygas buvimą. Civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtintas sutarčių laisvės principas, pagal kurį šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, taip pat sudaryti ir šiame kodekse nenumatytas sutartis, jeigu tai neprieštaruja įstatymams. Civilinio kodekso 6.189 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią.

Susitarimo 4 punkte šalys susitarė, kad kredito gavėjas (pareiškėja) įsipareigoja bankui sumokėti vienkartinį 144,81 Eur mokestį už sutarties sąlygų pakeitimą.

Atkreiptinas dėmesys, kad, vadovaujantis Civilinio kodekso 6.886 straipsnio 3 dalies 1 papunkčiu bei Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 papunkčiu, vartojimo kredito sutarčių nuostatos nėra taikomos kredito sutartims, kurios yra užtikrinamos nekilnojamojo daikto įkeitimu, todėl pareiškėjos ginčo atveju negali būti taikomos ir Vartojimo kredito įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 2 papunkčio nuostatos (atsisakant vartojimo kredito sutarties vartojimo kredito davėjas ir paskolos davėjas neturi teisės iš vartojimo kredito gavėjo gauti jokios kitos kompensacijos, išskyrus kompensaciją už viešojo administravimo įstaigoms sumokėtus negrąžinamus mokesčius).

Vadovaujantis pirmiau konstatuotomis aplinkybėmis ir išdėstytais argumentais, darytina išvada, kad bankas sutarties pakeitimo mokestį nuskaičiavo pagrįstai.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu bei šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos I. C. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius